

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії **Анатолій МАТКОВСЬКИЙ**, 1997 р.н., громадянин України, освіта вища: у 2019 році закінчив Національний університет «Одеська юридична академія», де здобув кваліфікацію: ступінь вищої освіти магістр, спеціальність право, слідчий, виконав акредитовану освітньо-наукову програму Національного університету «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, м. Одеса (ОП 37285 Міжнародне право (293 Міжнародне право)).

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Національного університету «Одеська юридична академія» № 3068-10 від «30» вересня 2025 року, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради **Хашматулли БЕХРУЗА**, доктора юридичних наук, професора, завідувача кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Рецензентів: **Катерини МАНУЇЛОВОЇ**, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Мальвіни ГРУШКО, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Офіційних опонентів: **Світлани КАРВАЦЬКОЇ**, доктора юридичних наук, професора, в.о. завідувача кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Віталія ГУТНИКА, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри міжнародного права Львівського національного університету імені Івана Франка,

на засіданні «24» листопада 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 29 «Міжнародні відносини» **Анатолію МАТКОВСЬКОМУ** на підставі публічного захисту дисертації «Виконання рішень Міжнародного кримінального суду: теорія та практика» за спеціальністю 293 «Міжнародне право».

Дисертацію виконано в Національному університеті «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, м. Одеса.

Науковий керівник – Олена СУРІЛОВА, доктор юридичних наук, ghjatsjh? професор кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, вперше було проведене комплексне монографічне дослідження теоретичних та практичних аспектів виконання проміжних рішень та остаточних вироків Міжнародного кримінального суду на міжнародному та національному рівні. імплементації та застосування практики Європейського суду з прав людини судами України при здійсненні судочинства. Це дозволило автору сформулювати за результатами дослідження низку наукових положень, висновків та пропозицій, а саме:

а) уперше:

- проведено комплексне дослідження інституту виконання рішень Міжнародного кримінального суду та продемонстровано його вирішальне значення для ефективності міжнародної кримінальної юстиції, виявлено критичну важливість співробітництва держав у виконанні рішень МКС, який не володіє власними збройними силами чи поліцією, що змушує його звертатися до держав за виконанням своїх рішень;

- обґрунтовано значення позитивної компліментарності для виконання рішень Міжнародного кримінального суду, що полягає в активній позиції МКС та його здатності самостійно визначати чи існує потреба в його залученні до кримінального переслідування осіб внаслідок нездатності або небажання держави здійснити таке переслідування, а також в активній залученості до розвитку національних систем кримінального правосуддя з метою підвищення здатності держав здійснювати кримінальне переслідування міжнародних злочинців;

- простежено порядок виконання рішень Міжнародного кримінального суду та його органів в слідчому ізоляторі МКС, зокрема виявлено порядок оскарження рішень окремих Секретаріату та Президії МКС та порядок виконання рішень, ухвалених за результатами такого оскарження;

б) удосконалено:

- теоретичні положення щодо інституту виконання рішень Міжнародного кримінального суду, зокрема щодо обов'язку держав співробітничати з МКС у виконанні його рішень;

- концептуальні напрацювання щодо процедур виконання рішень Міжнародного кримінального суду, зокрема щодо взаємодії МКС з Радою Безпеки ООН та інститутами громадянського суспільства при забезпеченні виконання рішень МКС;

- положення щодо виконання рішень Міжнародного кримінального суду в національній правовій системі України, зокрема запропоновані зміни до Кримінального процесуального кодексу України щодо скасування невинуватених обмежень юрисдикції МКС та обмеження можливостей здійснення Прокурором МКС процесуальних дій на території України;

в) набули подальшого розвитку:

- теоретичний доробок щодо розвитку міжнародних систем кримінального правосуддя, зокрема щодо виконання рішень міжнародних трибуналів, ідей щодо застосування рішень міжнародних кримінальних трибуналів в національних правових системах;

- окремі положення щодо спонукання держав Міжнародним кримінальним судом до розслідування міжнародних злочинів, що потрапляють під їхню юрисдикцію, в тому числі, через розвиток потенціалу національних систем кримінального правосуддя;

- уточнені деякі концептуальні положення відносно дипломатичних та особистих імунітетів, що можуть стати на заваді виконанню рішень Міжнародного кримінального суду, серед них щодо ролі та місця норми частини 1 статті 98 Римського статуту відносно неможливості порушення державами особистих імунітетів при передачі осіб МКС, доведено, що це положення потребує удосконалення з метою встановлення співвідношення між ним і договірними та звичаєвими нормами щодо особистих імунітетів.

Дисертація виконана українською мовою.

За змістом дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою КМУ від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом МОН України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 12 січня 2022 року №44 (зі змінами).

Здобувач має 9 наукових публікацій, зокрема: 5 наукових статей, опублікованих у фахових виданнях, перелік яких затверджено МОН України, а також 4 тези доповідей на науково-практичних конференціях:

Сурілова О.О., Матковський А.А. Ордер на арешт Міжнародного кримінального суду: проблеми виконання та шляхи їх вирішення. *Право і суспільство*. 2025. № 2. С. 660-666.

Матковський А. А. Співробітництво держав з Міжнародним кримінальним судом: теорія і практика. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2023. № 2 (80). С. 283-291.

Матковський А. А. Виконання Україною рішень Міжнародного кримінального суду. *Право і суспільство*. 2023. №3. С. 380-389.

Матковський А. А. Вплив трибуналів ad hoc на становлення та розвиток механізму міжнародної кримінальної відповідальності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 6. С. 627-631.

Матковський А. А. Делегування державою повноважень міжнародним організаціям. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 3. С.361-363.

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили свої зауваження:

Хашматулла БЕХРУЗ, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія», зазначив, що повністю погоджується з позитивною оцінкою шановних офіційних опонентів та рецензентів з приводу актуальності теми, важливості, науковості. Вказав, що на його погляд, також використана методологія, джерельна база – теоретичного характеру та матеріали практики допомогли дисертанту вирішити завдання дисертаційного дослідження. Вказав, що дисертація повністю відповідає висунутим вимогам. Констатував, що також буде підтримувати дисертанта та дисертацію та буде голосувати «за».

Катерина МАНУЇЛОВА, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія», зауваження виклала у письмовій формі у наданій рецензії та оголосила під час виступу, у дискусії зазначила, що хоче насамперед висловити слова подяки шановній професорці Олені Олексіївні Суріловій та дисертанту за обрану тему, тому що дійсно, як було відзначено членами разової спеціалізованої вченої ради, тема є актуальною, важливою і для міжнародного співтовариства в цілому і для нашої держави. Вказала, що ті питання, які піднімалися під час захисту, вони є вкрай важливими та надають поштовх для подальшого вивчення та розвитку вказаної проблематики. Відмітила, що ті питання, які піднімалися дисертантом, дозволяють оцінити яким чином національні правові системи імплементують певні міжнародні рішення, які труднощі виникають в процесі їх виконання та як вони впливають на довіру до Міжнародного кримінального суду. Водночас відзначила, що питання, яких торкнувся дисертант, дозволяють виявити соціальні, правові чинники, які формують практику виконання рішень МКС, визначають ефективність міжнародного кримінального правосуддя. Звернула увагу, що аналіз таких чинників надає змогу зрозуміти як політичні, економічні, правові, дипломатичні обставини впливають на готовність держав співпрацювати з МКС, імплементувати його рішення в національні правові системи і забезпечити їх реальне виконання. Щодо дисертаційної роботи в цілому, то відзначила, що неодноразово наголошувала та ще раз повторилася, що дисертаційне дослідження повністю відповідає встановленим нормативам до такого виду наукових робіт, мова роботи відрізняється точністю, логічністю, аргументованістю викладу, відповідає науковому стилю. Відмітила, що наукові положення у тексті дисертації за формою викладу є доступними, у смисловому плані – завершеними, цілісними та взаємопов'язаними. Відзначила, що дисертаційна робота є завершеною, самостійною науковою працею, в якій відсутні ознаки порушення академічної доброчесності. Висловила думку, що представлений доробок дисертанта буде цінним як для науки, так і для практики, і в цілому для пересічних громадян, тому

що всі ці питання є надважливими на сьогодні. Підвела висновок, що дисертаційне дослідження Матковського Анатолія Анатолійовича відповідає спеціальності 293 «Міжнародне право», а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 293 «Міжнародне право». Констатувала, що буде голосувати «за».

Мальвіна ГРУШКО, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія», зауваження виклала у письмовій формі у наданій рецензії та оголосила під час виступу, у дискусії зазначила, що після сказаного колегами, які сказали дуже багато правильних, аргументованих слів у підтримку здобувачу, їй дуже важко з ними не погодитися, тому що дійсно у процесі обговорення та отримання відповідей на питання, які ставилися, було отримано дуже аргументовані відповіді від здобувача, тому однозначно складається позитивне враження і від самої роботи, як підготовленого письмового рукопису, так і проведеного публічного захисту. Вказала, що здобувач володіє матеріалом, ґрунтовно підходить до відповідей. Зазначила, що, з огляду на тематику, яку було піднято під час захисту, їй важко назвати не актуальною. Підкреслила високу правову цінність представленого дисертаційного дослідження. Зі свого боку відмітила момент, який їй імпонував, а саме те, що автор наголошує на особливому значенні норм щодо співробітництва держав, судової допомоги, в тому числі щодо виконання запитів на допомогу, відмітила, що в роботі особлива увага приділяється порядку виконання рішень органів міжнародних кримінальних судів, які суттєво відрізняються від порядку виконання рішень внутрішньодержавних судів, тому констатувала, що однозначно важливим елементом виконання рішень міжнародних судів є співпраця держав. Зазначила, що, з огляду на те, що здобувач дотичний до практичної складової, до забезпечення правоохоронної функції та паралельно «несе ношу» теоретичного викладання (виконує викладацьку діяльність), тому моменти поєднання теорії та практики дуже правильно гармонізують між собою, що є дуже доречним та цінним на сьогодні. До позитивних характеристик дисертації віднесла доцільність вказаного питання, незважаючи на те, що питання відповідальності піднімалося вже в науковій площині, проте наукова новизна дисертаційного дослідження полягає в тому, що саме робота дисертанта в українській науці міжнародного права є спеціальним комплексним дослідженням теоретичних та практичних аспектів моменту виконання проміжних рішень та остаточних вироків МКС на міжнародному та національному рівні, що дозволило, на думку рецензента, сформулювати за результатами дослідження достатню кількість нових та перспективних пропозицій, які, якщо не сьогодні, проте в подальшому можуть бути використані, про що вже йшла мова. Висловила надію, що якщо стане потреба та необхідність, то ті чи інші моменти наукових пропозицій, представлених дисертантом, будуть застосовані на практиці. Вказала, що висновки, які наводить дисертант, є належно та науково обґрунтованими, цілком аналізуючи дисертаційну роботу, констатувала, що можна стверджувати про те, що завдання, які ставилися

перед здобувачем, були виконані, мета чітко визначена, об'єкт та предмет дослідження дозволили автору зробити свою наукову ідею цілісною та обґрунтованою, тим самим автор зміг уникнути формалізму, який іноді зустрічається у роботах такого типу. Підкреслила практичний аспект, представлений в роботі. Констатувала, що дисертація є завершеною науковою працею, оформлена відповідно до встановлених вимог, вказала, що дисертаційне дослідження однозначно є цікавим, корисним, наразі важливим та однозначно стане важливим внеском у розвиток вітчизняної науки. Зі свого боку відзначила, що дисертація повністю відповідає спеціальності 293 «Міжнародне право», а Анатолій Анатолійович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії, за що вона і буде голосувати.

Світлана КАРВАЦЬКА, доктор юридичних наук, професор, в.о. завідувача кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, зауваження виклала у письмовій формі у наданому відгуку та оголосила під час виступу, у дискусії зазначила, що тема, яка розглядалася, є не просто актуальною, вона є надзвичайно складною, тому наголосила на тому, що до дисертанта висловлює глибоку повагу, який взявся за це «вперше» у вітчизняній доктрині, науці та практиці міжнародного права розглянути такі надзвичайно актуальні питання. Водночас вказала, вказала, що поряд з тим, що тема є надзвичайно складною, це показав і сам захист – ті міркування, які піднімали шановні члени разової спецради – це саме та «болючість» та складність, про яку йде мова та на якій наголошується. Підкреслила, що тема є актуальною та складною і величезною заслугою є отримана новизна здобувача, що він за таку тему взявся і цей науковий ризик, наукова відповідальність, відповіді на запитання, бажання, реальна можливість здобувача відповісти на кожне зауваження, пояснити кожному офіційному опоненту та рецензенту відповіді на його міркування та поставити якісь логічні крапки – все це є дуже цінним. Висловила велику повагу здобувачу, що він бере на себе сміливість відповідати на такі складні питання та ставити акценти там, де не кожен навіть досвідчений процесор може поставити акцент чи якусь логічну крапку. Зазначила, що тема та робота мають не тільки теоретичну, а й дуже важливу практичну значимість, тобто прикладний характер для України, яка саме шукає зараз механізми виконання рішень Міжнародного кримінального суду. Водночас чітко відзначила, що під час захисту продемонстровано ґрунтовну теоретичну базу, якісний аналіз Римського статуту та практики Міжнародного кримінального суду, коректний порівняльно-правовий огляд, виявлення проблем національного законодавства щодо співробітництва з МКС і головне - запропоновані автором шляхи вдосконалення механізмів виконання рішень – все це у сукупності говорить проте, що завдання, які ставив перед собою у дисертаційному дослідженні автор, виконані і новизна забезпечена, інноваційні положення, які відображаються у практичному значенні, в освітній роботі, в науковій роботі, в законодавчій, виконавчій площині – вони досягнуті. Підвела

підсумок, що цілі роботи досягнуті, завдання дисертантом виконані, тому на її погляд, автору вдалося системно об'єднати теорію міжнародного кримінального права саме з практичними аспектами, що стосуються національного правового регулювання, що безперечно підсилює цінність роботи шановного дисертанта. Констатувала, що погоджується з усіма виступами, позитивними характеристиками, вказала, що з цікавістю слухала поставлені здобувачу питання та спостерігати як орієнтується в темі та обґрунтовано відповідає дисертант на захисті. Загалом наголосила, що представлена складна тема характеризується і необхідною кількістю публікацій, усі наукові статті відповідають темі дисертації, розкривають її зміст, оприлюднюють таку тему для науковців та роблять її широкою, відомою та загальнодоступною до дискусії. Відмітила відсутність порушення академічної доброчесності, що є також важливим моментом характеристики роботи та публічного захисту, адже дисертант жодного питання фактично не ігнорував та чітко відповідав на всі складні питання, які пов'язані зі складними проблемами у теорії та практиці виконання рішень Міжнародного кримінального суду. Зробила загальний висновок, що дисертація Анатолія Анатолійовича Матковського є самостійним, завершеним науковим дослідженням, вирізняється повнотою опрацювання теми, широким залученням наукових та літературних джерел, належним рівнем апробації, ґрунтовним аналітичним підходом та оригінальністю отриманих результатів. Головною визначила, що дисертаційна робота містить розв'язання важливої наукової проблеми виконання рішень Міжнародного кримінального суду як в доктрині (теорії), так і практиці. Констатувала, що сформульовані автором висновки є значним внеском у розвиток вітчизняної теорії міжнародного права, тому враховуючи все зазначене та публічний захист, зробила висновок, що дисертація Анатолія Анатолійовича Матковського «Виконання рішень Міжнародного кримінального суду: теорія та практика» свідчить про те, що робота виконана на відповідному теоретичному та методологічному рівні, відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 12 січня 2022 року №44 (зі змінами), а автор – Анатолій Анатолійович Матковський – цілком заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 293 «Міжнародне право» в галузі знань 29 «Міжнародні відносини».

Віталій ГУТНИК, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного права Львівського національного університету імені Івана Франка, зауваження виклав у письмовій формі у наданому відгуку та оголосив під час виступу, у дискусії зазначив, що дуже цікава була дискусія і доробок Анатолія Анатолійовича є продовженням тих наукових напрацювань, які є в НУ «ОЮА», це те, чим займалася Н.А. Зелінська, її дочка – пані Дрьоміна і багато інших, проте справді дисертація Матковського є гарним продовженням правових традицій, які сформовані в НУ «ОЮА», тих наукових поглядів, що там формуються. Відмітив,

що захисти в НУ «ОЮА» завжди дуже чудові. Згадав як проходив захист його кандидатської. Щодо дисертації Матковського відмітив, що цілком підтримує слова професора Карвацької, що захист не просто був, а захист, де здобувач не уникав відповіді на запитання, а як працівник правоохоронного органу, пройшовся по кожному пункту, на всі питання дав відповіді. Вказав, що досвід роботи слідчим дав здобувачу розуміння для чому важливі ці всі проблеми у тому числі ордерів на арешт, чому важливі питання співробітництва, в чому небезпека політичних перешкод для міжнародного правосуддя, тому зазначив, що захист показав рівень відповідей на запитання, текст, який є надзвичайно якісним, вся література, яку потрібно було використати, - була використана. Схвально сказав та побажав, що такого рівня дослідження та розвиток, який є, надзвичайно важливий для української, світової науки міжнародного права. Підтримав слова професорки Карвацької, що дисертація містить все необхідне, що потрібне для дисертації, захист та відповіді на запитання не просто були достатніми та належними, а були блискучими. Вказав, що з великим захопленням слухав захист та відповіді, що пов'язані з глибоким розумінням проблематики та викликів, що стоять перед МКС та всіма державами щодо виконання рішень, оскільки така проблематика, що сьогодні ставиться та щодо якої відбувається захист, це все означає, що завтра диктатори будь-які глави держав будуть вчиняти воєнні злочини, злочини проти людства, підкреслив, що так правильніше казати, а не злочини проти людяності, оскільки всі злочини нелюдяні, тобто це означає, що злочини можна буде вчиняти, оскільки вони знатимуть, що покарання не матимуть, а зі своїми привілеями та імунітетами вони від національного покарання зможуть сховатися. Зазначив, що тут може бути тільки єдиний висновок, що дисертаційне дослідження Матковського Анатолія Анатолійовича «Виконання рішень Міжнародного кримінального суду: теорія та практика», яке подано на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 293 «Міжнародне право», свідчить про те, що робота виконана на дуже високому теоретичному, методологічному рівні, відповідає всім тим вимогам, що ставляться до дисертаційних досліджень: Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою КМУ від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом МОН України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 12 січня 2022 року №44 (зі змінами) тощо, які стосуються вимог до дисертації, захисту, а автор роботи Анатолій Анатолійович за результатами публічного захисту заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 293 «Міжнародне право». Констатував, що буде голосувати за таку чудову роботу та чудовий захист, закликав колег зробити так само.

Результати відкритого голосування:

«За» - 5 членів ради,

«Проти» - немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Анатолію МАТКОВСЬКОМУ ступінь доктора філософії з галузі знань 29 «Міжнародні відносини» за спеціальністю 293 «Міжнародне право».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова

разової спеціалізованої вченої ради

Хашматулла БЕХРУЗ